

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni

Opracowanie: Iwona Supronowicz

Ważne daty

- 1969 r. – w armii amerykańskiej połączono cztery komputery w różnych miejscach USA.
- Pierwszy e-mail został wysłany na początku lat 70-tych.
- 1973 r. – sieć ma już zasięg międzynarodowy i międzykontynentalny.
- Słowa „Internet” zaczęto używać w roku 1974.
- 1992 r. – powstały strony www.
- 1991 r. – pierwsze połączenie internetowe w Polsce (między Uniwersytetem Warszawskim a Uniwersytetem w Kopenhadze).

Internet jest:

- ogromną liczbą komputerów, między którymi krążą 0 i 1,
- narzędziem,
- nie jest dobry ani zły,
- sposobem komunikowania się,
- źródłem wiedzy,
- placem zabaw,
- „wielkim śmietnikiem”.

(Stanisław Lem)

Internet to:

- globalna sieć połączonych komputerów,
- zasoby na komputerach,
- ludzie, którzy korzystają z sieci i zasobów.

Umiejętność kluczowa

Sprawne posługiwanie się komputerem jest umiejętnością techniczną, którą należy kształcić, nie zapominając jednakże o bardzo ważnym aspekcie wychowawczym – korzystanie z globalnej sieci Internetu wymaga wysokiej świadomości zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa, łamania prawa i zasad etycznych.

Podstawa programowa

- Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należą:

(...)

5) umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji;

Podstawa programowa

- **Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:**
(...)
5) **umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno - komunikacyjnymi;**

**W prezentacji wykorzystano materiały
(informacje, dane i multimedia)
opracowane na potrzeby:**

- **kampanii „Dziecko w Sieci”**
- **i programu „Mądrzy Rodzice”.**

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

- Początek kampanii – 2004 r.
- Realizacja - Fundacja Dzieci Niczyje
- <http://dzieckowsieci.fdn.pl/>
- (kliknij link do strony kampanii)

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

- Badanie sondażowe poprzedzające – 9000 dzieci korzystających z Internetu.
- Wyniki:
 - 81,9% pytaných dzieci uważa, że podanie obcej osobie w Internecie swoich danych osobistych (adres własny, telefon, adres szkoły) może być niebezpieczne.

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

- **Spotkanie w realnej rzeczywistości z osobą poznaną w Sieci uważa za niebezpieczne 63,5%. Niestety, nie widzi w tym zagrożenia aż 26% dzieci.**
- **68% z nich otrzymało propozycję spotkania.**
- **44,6% wzięło w nim udział.**
- **45,6% wysłało osobie poznanej w Internecie swoje zdjęcie, 52,6% podało swój numer telefonu. Adres zamieszkania podało 23,7%. Te ryzykowne zachowania miały miejsce raz, kilka razy lub często.**

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

- O planowanym spotkaniu z osobą poznaną w Sieci dzieci informują najczęściej koleżankę, kolegę lub rodzeństwo (54,2%). Rodzice wiedzą o tym w 26,2% przypadków. Niestety, 16,6% dzieci nie mówi nikomu o takich spotkaniach.
- Na spotkania ze znajomymi z Internetu dzieci chodzą same (48,5%) lub z koleżanką, kolegą czy rodzeństwem (45,8%). Rodzice lub inne znajome dorosłe osoby towarzyszą dzieciom zaledwie w 1,6% spotkań.

Szkodliwe treści

- **Szkodliwe treści:**
 - pornografia
 - pornografia dziecięca
 - przemoc
 - wulgarność
 - używki
 - hazard
 - rasizm i ksenofobia
- Są ogólnodostępne.
- Nie są należycie zabezpieczone przed dziećmi.
- Dzieci nie muszą ich szukać, by na nie trafić.
- Ich udostępnianie nie jest ścigane.

Inne zagrożenia:

- internetowi oszuści, zwłaszcza na aukcjach internetowych,
- korzystanie z powszechnie dostępnych programów P2P (peer to peer),
- wirusy, programy szpiegujące, spam.

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

Kampania medialna prowadzona pod hasłem „Nigdy nie wiadomo, kto jest po drugiej stronie” to pierwszy projekt zrealizowany w ramach kampanii „Dziecko w Sieci”. Akcja poświęcona została problemowi uwodzenia dzieci w Internecie i rozpoczęła w Polsce dyskusję na temat tego problemu. Dzięki dużemu zaangażowaniu mediów kampania uzyskała widoczność na poziomie ponad 70% ogółu Polaków.

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

- Nigdy nie wiadomo, kto jest po drugiej stronie
<http://www.youtube.com/watch?v=T4c7z6L1yIA>
- Każdy ruch w Internecie zostawia ślad
<http://www.youtube.com/watch?v=5BBbEPHODIo>
- Kliknij linki powyżej, aby obejrzeć filmy.

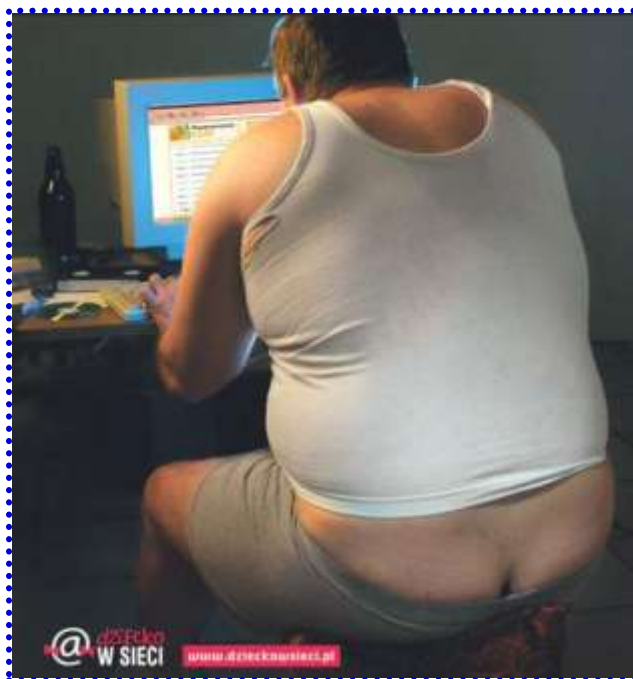
Pornografia dziecięca

- Nie każde zdjęcie nagiego dziecka to pornografia dziecięca.
- Za każdym zdjęciem czy filmem będącym pornografią dziecięcą kryje się krzywda dziecka.
- Handel pornografią dziecięcą przynosi zyski większe niż handel narkotykami.
- Niewiele jest polskich stron, brak stron komercyjnych w Polsce.
- Jesteśmy producentami i klientami pornografii dziecięcej.

Pedofilia

- **Pedofil to osoba, której popęd seksualny jest ukierunkowany na dziecko.**
- **Najczęściej sprawcą osoba znana dziecku – nadużycie zaufania.**
- **Rodzina rzadko jest wsparciem dla dziecka.**

Tak nie wygląda pedofil

- Pedofilem może być każdy.
- Nie ma reguły wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania, statusu majątkowego, wyglądu ani płci.
- Ostrożnie można mówić o „zawodach ryzyka”.

Kliknij w pole poniżej

Pedofile i psychomanipulatorzy w Sieci

- Wymieniają się materiałami, kontaktami i doświadczeniami.
- Szukają ofiar (czaty, komunikatory, blogi, strony prowadzone przez dzieci, serwisy społecznościowe).
- Często udają dzieci.
- Dążą do spotkania lub cyberseksu.
- Potrafią manipulować.
- Pedofilem może być każdy!
- **Ponad 70% dzieci trafia na pornografię w Sieci – 63% przez przypadek, 12% celowo szuka.**

Kampania społeczna pod hasłem ***Dziecko w Sieci***

Pod hasłem „Internet to okno na świat. Cały świat.” od września 2007 roku prowadzona była akcja medialna, której celem było zwrócenie uwagi dorosłych na niebezpieczne treści, na jakie mogą natrafić ich dzieci podczas samotnego korzystania z Internetu (pornografia, sceny drastyczne, ksenofobia, rasizm).

„Internet to okno na świat. Cały świat.”

- http://www.youtube.com/watch?v=PIdCQ4_km98
- <http://www.youtube.com/watch?v=CLCNM6njUfU>
- Kliknij linki powyżej, aby zobaczyć filmy.

Kliknij w pole poniżej

Kampania społeczna pod hasłem *Dziecko w Sieci*

Pod hasłem „Stop Cyberprzemocy” od stycznia 2008 roku realizowane są działania medialne i edukacyjne poświęcone problemowi przemocy rówieśniczej z użyciem Internetu i telefonów komórkowych. Kampania poprzedzona została ogólnopolskimi badaniami skali problemu wśród dzieci korzystających z Internetu oraz analizą przypadków zgłaszanych do helpline.org.pl

Cyberprzestępczość

- Dzieci nie są tylko ofiarami, ale i sprawcami przestępstw.
- Rodzaje cyberprzestępstw:
 - hacking, cracking
 - oszustwa, wyłudzenia
 - wywiad przestępczy.

Cyberprzemoc

- Przemoc między dziećmi istniała zawsze.
- Konflikty z klasy przenoszą się do sieci.
- Dzieci mają problemy adekwatne do swojego wieku.
- Często sprawcami są dziewczynki.
- Dokuczanie, obrażanie.
- Groźby karalne.
- Kompromitujące filmy i zdjęcia publikowane w sieci lub rozsyłane telefonami komórkowymi.
- <http://www.youtube.com/watch?v=NHa1nc2wYTg>
- <http://www.nidzica24.pl/zmiany-w-kodeksie-karnym-dotyczace-stalkingu-i-cyberprzemocy,artykul,126.html>

Zgłoszenia cyberprzemocy:

„Ktoś na gronie się pode mnie podszył, założył niby moje konto. Umieścił masę dziwnych zdjęć i komentarzy. Teraz pół szkoły się ze mnie śmieje. A w komentarzach wypisują, że jestem chętna i inne okropne rzeczy..”

„Ktoś się włamał na moje konto na naszej-klasie. Porozsyłał do moich znajomych jakieś głupie wiadomości. Ciężko mi to teraz odkręcić, a na dodatek nie mogę się zalogować do swojego konta, bo zmieniono mi hasło.”

„Od jakiegoś czasu dostaję dziwne smsy i wiadomości na gadu-gadu. Jestem w nich obrażana.. bardzo wulgarnie. Na dodatek ktoś mi w nich grozi, żebym na siebie lepiej uważała.. Boję się teraz wychodzić z domu..”

„Stop Cyberprzemocy”

- http://www.youtube.com/watch?v=WR6AWpbaJA_c (kliknij link)
- <http://www.sieciaki.pl/files/pytania-odpowiedzi.swf> (kliknij link)
- Rogers Vanessa: *Cyberprzemoc: Jak być bezpiecznym w sieci. Ćwiczenia dla dzieci i młodzieży*. Warszawa: „Fraszka Edukacyjna”, 2011. ISBN 978-83-61309-82-6

„Stop Cyberprzemocy”

- Co drugi młody internauta (52%) miał do czynienia z przemocą werbalną w Internecie lub poprzez telefon komórkowy.
- 47% dzieci doświadczyło wulgarnego wyzywania; 21% poniżania, ośmieszania i upokarzania; 16% straszenia i szantażowania.
- 29% zgłasza, że ktoś w Sieci podawał się za nie wbrew ich woli.

„Stop Cyberprzemocy”

- **Ponad połowa (57%) internautów w wieku 12-17 lat była przynajmniej raz obiektem zdjęć lub filmów wykonanych wbrew ich woli.**
- **14% dzieci zgłasza przypadki rozpowszechniania za pośrednictwem Internetu lub GSM kompromitujących je materiałów.**
- **Akty cyberprzemocy często powodują u ofiar irytację, lęk i zawstydzenie.**
- **Dzieci zazwyczaj nie informują nikogo o doświadczanej przemocy.**
- **Ponad 50% dzieci trafia na brutalną przemoc – 61% przypadkiem, 10% celowo.**

Własność intelektualna

- <http://www.youtube.com/watch?v=tS5VHty4Y3A>
- Kliknij link powyżej, aby obejrzeć film.
- Odniesienie do Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (art. 116)

Pomoc w Sieci

- <http://www.dyzurnet.pl/>
- <http://www.helpline.org.pl/>
- **Kliknij linki powyżej, aby wejść na strony.**

Rodzice odpowiadają za bezpieczeństwo dzieci w Sieci.

Programy filtrujące:

- Filtrowanie wspomaga, ale nie zastępuje opiekunów.
- Filtry są zawodne (blokują niepotrzebnie lub nie blokują, gdy trzeba).
- Owoc zakazany kusi najbardziej.
- Konfrontacja to nie jest dobra metoda wychowawcza.
- 25% dzieci poznaje Internet przed ukończeniem 6. roku życia.
- Ponad połowa dzieci zaczyna surfować po Internecie w wieku 7-12 lat.

Rodzice odpowiadają za bezpieczeństwo dzieci w Sieci.

Kliknij w pole poniżej

Rady dla rodziców

- Niech komputer stoi we wspólnym miejscu.
- Nie karz dziecka za błędy, o których Ci mówi.
- Rozmawiaj z dzieckiem.
- Nie bój się przyznać do niewiedzy.
- Baw się siecią, poznawaj ją, nie bój się jej.
- Surfuj po sieci ze swoim dzieckiem.
- Pokazuj dziecku wartościowe miejsca.
- Wychowuj do sieci.
- Wspomagaj się programami filtrującymi.

Rady dla rodziców

- Ustal z dzieckiem zasady korzystania z Internetu i egzekwuj je.
- Porozumiewaj się z rodzicami kolegów i koleżanek dziecka.
- W przypadku przestępstwa niczego nie kasuj z komputera.
- Zawiadamiaj policję o przestępstwie, a administratorów o niewłaściwych zachowaniach.
- Ucz dziecko zasad bezpieczeństwa, nie strasz jednak zagrożeniami.

Zasady dla dzieci

- Pamiętaj, że osoba po drugiej stronie, nie musi być tym, za kogo się podaje.
- Nie podawaj w sieci danych osobowych, nie wysyłaj swoich zdjęć.
- Jeśli umawiasz się „w realu”, wybierz na spotkanie miejsce publiczne i weź ze sobą kolegę lub koleżankę.
- Jeśli coś Cię zaniepokoi lub zawstydzi, powiedz o tym komuś dorosłemu.

Zasady dla dzieci

Istnieją specjalne zasady savoir-vivre'u w Sieci, zwane **netykietą**. Jej trzy podstawowe zasady to:

- **myśl,**
- **nie działaj na czyjąś szkodę,**
- **nie nadużywaj.**

Zagrożenia psychologiczne:

- zaburzenia funkcji poznawczych,
- ucieczka od świata realnego,
- specyficzne postacie patologii społecznej,
- dysfunkcje neurologiczne,
- uzależnienia.

Problemy psychospołeczne

- Rodzaje:
 - uzależnienie,
 - <http://helpline.org.pl/dowiedz-sie/1-uzaleznienie-od-internetu>
 - gry komputerowe,
 - prostytucja dziecięca, w tym wirtualna,
 - problemy w nauce,
 - dezadaptacja społeczna.
- Virtual to real, real to virtual
- Wirtualny świat dzieci oddzielony od realnego świata rodziców.
- Dzieci nie potrafią realnie rozmawiać.

Główne przyczyny

- Internauci czują się anonimowi (złudne).
- Internauci czują się bezkarni (złudne).
- Dzieci nie znają prawa.
- Nie uczymy dzieci wartości.
- Błędy wychowawcze:
 - Dziecko szuka tego, czego mu brakuje (ciepła, zrozumienia, akceptacji, miłości, zainteresowania, przyjaźni).
 - Brak nadzoru.
 - Brak wychowania do Sieci.

Dzień z życia

- http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=ggfrK0X_xjk#
- **Kliknij link, aby obejrzeć film.**

Wartości życiowe

Przyczyny kryzysu wartości moralnych:

- brak prawdziwych wzorców i autorytetów,
- przekazywanie niewłaściwych wzorców przez media,
- relatywizacja wartości moralnych,
- zanik więzi rodzinnych i społecznych,
- materializacja współczesnego życia,
- normalizacja niewłaściwych zachowań,
- brak czasu dla dzieci,
- niezaspokajanie potrzeb emocjonalnych dzieci,
- abdykacja rodziców i nauczycieli z funkcji wychowawcy i przewodnika.

Warunki przygotowania dzieci do praktykowania wartości:

- zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka,
- przykład dorosłych praktykujących wartości,
- uczenie, czym są wartości i jak należy je praktykować.

Nauczenie dziecka wartości jest najważniejszym zadaniem wychowawczym dla rodziców i nauczycieli.

Stosowanie wartości tworzy charakter człowieka, od którego zależy:

- jakich dokonuje wyborów,
- kim się otacza,
- jaki ma stosunek do świata,
- jaki stawia sobie cel,
- co jest dla niego w życiu najważniejsze.

Charakter, czyli wartości w działaniu, decydują o całym życiu człowieka.

Charakter jest przeznaczeniem.

Heraklit

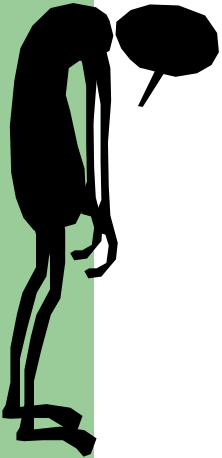
***„Posiej czyn, a zbierzesz nawyk.
Posiej nawyk, a zbierzesz charakter.
Posiej charakter, a plonem będzie przeznaczenie.”***

Napoleon Hill

**Nauczanie wartości może być znacznie
bardziej skuteczne
w zapobieganiu złym zachowaniom
niż surowa dyscyplina.**

Pamiętajmy, że:

**Zbieramy na ogół to, co zasiejemy!
Jeśli robimy coś stale tak samo, otrzymujemy
stale te same rezultaty!
Żałujemy na ogół rzeczy, których nie
zrobiliśmy!**

**Pesymista narzeka na wiatr,
optymista czeka, aż się zmieni,
a realista nastawia maszty.**

Dziękuję za uwagę.